

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

22.5.2023

PL 189, 90101 Oulu

pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Ylitornion - Pellon Luonto ry

Raanujärventie 1851

95660 Kantomaanpää

+358 50 592 7769

ylitornio-pello@sll.fi

Yhdistyksen kotikunta on Ylitornio. Yhdistyksen toiminta-alue käsittää Ylitornion ja Pellon kunnat.

Päätös, johon haetaan muutosta

Kunnanhallituksen poikkeamispäätökset 18.4.2023, YL242/2022, Pello.

Miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi

Olemme lukeneet wpd:n 10.1.2023 kirjatun vastineen 20.12.2023 (po. 2022) kirjattuun muistutukseemme, jonka Ylitornion - Pellon Luonto ry on laatinut yhdessä rajanaapuri Katriina Koskelan kanssa. Muistutuksessa vetosimme ELYyn asian käsittelyssä. Vastine ja Muistutus ovat tämän asiakirjan liitteinä.

Vastineesta näemme, että ELY onkin kiinnittänyt huomiota voimajohtolinjaan petolinnun reviiirin ja E-luokan pohjavesialueen osalta. ELY katsoo, että tietyt ehdot tulee täyttää.

Vaadimme selvärajaisempaa tarkennusta tuulivoimayhtiön toimien valvontaan. Kuka konkreettisesti valvoisi rakentamista? Minkälaisia dokumentteja tuulivoimayhtiöltä vaaditaan ennen töiden aloittamista?

Voimassa oleva YVA on vanhentunut. Puutteet luetellaan jäljempänä. Vastineen havainnekuvat ovat yleensä ottaen epäselvät. Paperitulosteena saamamme kartan mittakaavaa oli vaikea tulkita, joten tornien väliset etäisyydet ym. eivät käyneet selväksi. Myös melu- ja välketulokset pitäisi saattaa ymmärrettävään muotoon.

Vaadimme kaikkien tuulivoimatornien (WTG 3 – WTG 19) poikkeamislupapäätösten kumoamista lainvastaisina ja YVAn päivittämistä.

YVAn puutteellisuudet

YVA-menettelyn päättymisestä on meneillään kahdeksas vuosi (14.12.2015 ELYn lausunto). Sen jälkeen on päätetty voimalakorkeuksien nostamisesta ja on tullut esiin uusia häirtatekijöitä ja uusia luontoarvoja.

Tornikorkeuden muutos

Tornikorkeuden maisemaan vaikuttavaa korkeusmuutosta ei voi laskea tornikorkeuden muutoksesta 250 m/230 m(vastineessa mainittu 9 %) kuten tuulivoimayhtiö sen tekee. Korkeus muuttuu näkyvältä osaltaan ja Pahtajärven lomakylästä nähtynä muutos on havainnekuvien perusteella huomattava ja näin oletamme sen vaikuttavan kaikissa suunnissa etäisyydestä riippuen. Lisäksi tornien näkyvyysalue laajenee.

Tuulivoimayhtiön vastineessa (liite) Pahtajärven lomakylää koskevissa havainnekuville 230 metrin torneista muutama esitetään korkeimmillaan lapa pystyasennossa, 250 metrin torneista yksikään ei ole havainnekuville korkeimmillaan.

Vastineessa kerrotaan, että tarjolla on uusia valokuvasoitteita.

Kuva 1. Valokuvasoitteet uusittiin 9 kuvauspaikasta vaikutusten arviointiraporttia varten. Lisäksi neljästä kuvauspaikasta löytyy nyt uudet valokuvasoitteet.

Havainnekuva kuvauspisteestä 12 Ratasjärveltä on kelvoton, epäselvä on myös Aavasaksalta otettu maisemakuva sekä Juoksengintieltä otettu lentoestevalokuva. - Mihin vaikutusten arviointiraporttiin edellä viitataan?

Melu ja välke

Tehdyissä melumallinnuksissa ei kerrota mitään tuulivoimalan lavan leveydestä, pelkästään lavan pituudesta, kumpikin vaikuttaa ilmanvastukseen ja sitä kautta meluun. Ovatko melumallinnukset luotettavia, mikäli niistä puuttuu olennaisia tietoja? Mielestämme eivät ole. Lavan pituuden lisääminen laajentaa välkealuetta. Pituutta on lisätty 20 metriä.

Jäljempänä olevassa vastinelainauksessa viitataan poikkeamislupahakemuksen liitteeseen 9, joka ei ole mukana kuulutusasiakirjoissa 18.4.2023. Kiinnitämme muistutuksessa huomiota siihen, ettei laskelmia ole suomeksi.

Mihinkään vakituiselle tai vapaa-ajan asutukselle ei synny yhtään välkettä. Mallinuksen perusteella ero alkuperäiseen mallinukseen on vähäinen. Tarkemmat melu- ja välkekartat löytyvät "Vaikutusten arviointi" selvityksessä poikkeamislupahakemuksen liitteessä 9.

Ovatko kyseessä nämä *englanniksi* julkaistut laskelmat: *Välkkeestä ja jokaisen tuulivoimalan oletetuista varjolaskelmista (liitteessä 9) on tehty englanniksi julkaistut laskelmat Bremenissä Saksassa 17.9.2021?*

Euroopanmajava ja raakku

Vuomajoella pesii euroopanmajava (liite). Raakkututkimukset hankealueella ovat edelleen keskeneräiset (liite Muistutus 20.12.22).

Metsähallituksen projektipäällikkö Heikki Erkinaron viestin mukaan raakkututkija Aune Veersalu kirjoitti kesällä 2022: "Käytiin Peurajoen yläosa, mutaa, kunnes liian matala koski alkoi. Alaosaa emme ehtineet katsoa. Ajankijoki lupaavampi, siitäkin ehdittiin yläosa." Heikki Erkinaro jatkaa: "Olisi erittäin tärkeä tietää ennen kuin tänne ehditään rakentaa tuulivoimaloita ja sähkönsiirtoreittejä, ettei turmella raakkujen asuinpaikkoja."

Raakun elinympäristöksi soveltuvat virrat ovat vähissä, mutta raakkukantoja on onnistuttu Suomessa aktiivisin toimin palauttamaan, eikä kyse ole vain raakkukannasta vaan sen luontainen elinympäristö katoineen on saatu palautettua.

Petolinnun reviiri

Voimajohtoon on tehty tarkennuksia 2.5.2022 ja 25.8.2022 kokouksissa ELYn kanssa (wpd:n vastine 10.1.2023). Onko näissä selvityksissä ratkaistu petolinnun pesäreviirin säilyttäminen (11.4.2022): "ELY-keskus katsoo, että ehdotetun sähkönsiirtoreitin siirtäminen kauemmas pesästä olisi tarpeellista suuren petolinnun pesäreviirin ydinalueella"?

E-luokan pohjavesialue / Lähteet

Lähteitä ja vesistöä yleensä ei täysin voida suojata rakentamisvaiheessa. Betonimassan vaikutus vesistöön on myös selvityksen alainen asia, josta on vain vähän tai ei lainkaan tutkimustietoa. Riittääkö, että Lapin ELY-keskus katsoo vai pitäisikö vaatia tarkempia selvityksiä: *"Lapin ELY-keskus katsoo, että lähteet tulee maastossa inventoida koko suunnitellun voimajohtolinjauksen alueelta, ja erityistä huomiota tulee kiinnittää niihin kohtiin, joissa ehdotettu linjaus poikkeaa YVA-selostuksessa esitetystä vaihtoehdosta VEC. Inventoinneissa tulee kiinnittää lajiston lisäksi huomiota lähteiden vesitalouteen, ja määrittää kohteisiin jätettävä suojaetäisyys. Pylväiden sijoittaminen tulisi suunnitella siten, että lähteiden luonnontilaa ei rakentamiseen liittyen toimenpiteiden toteuttamisen yhteydessä vaaranneta (LAPELY/1392/2022, 11.4.2022)."*

Virkistyskäyttö

Talousmetsän hoidossa ollaan enenevässä määrin siirtymässä puuttomista hakkuuaukioista metsän luontaista uudistumista edistäviin hakkuutapoihin, jolloin talousmetsäkin voi olla myös virkistyskäytössä ja jokamiehenoikeuksien kaikkien ulottuvilla. Tuulivoiman rakentaminen pirstoo metsäluontoa eikä siellä voida entiseen tapaan liikkua, vaikka YVAssa sanotaankin, että tuulivoimapuisto ei estä hankealueella liikkumista eikä hankealueen virkistyskäyttöä. Talviaikaan varsinkin irtoava jää voi aiheuttaa vaaratilanteita.

TriwaLife-hanke

Virtavesien kunnostamisessa on edetty. Ojituksen samentamien luonnonvesien tilaa voidaan parantaa ja täten myös mahdollistaa raakun yleistymisen lähivirroissa. ELYllä on hankkeita, samoin TriwaLife, joka on "Tornionjoen vesistöalueen kunnostushanke, jossa Tornionjoen ja sen sivujokien tilaa parannetaan sekä Suomen että Ruotsin puolella. Hankkeen tavoitteena on palauttaa ihmisen muokkaamia joki- ja puroympäristöjä lähemmäs luonnontilaa, ja siten suojella alueen elinympäristöjä, kasveja ja eläimiä. Hankkeen toiminta-aika on 2023–2030."

Soveltuuko Palovaaran tuulivoimarakentaminen yhteen TriwaLife-hankkeen tavoitteiden kanssa? Onko purokohteiden huomioiminen voimajohtovaihtoehdossa VEC riittävä?

Lapojen etureunan eroosio

Lapojen etureunat kuluvat helpoiten pyörimisliikkeen seurauksena. Lapojen jäätyminen ja jäätymis-sulamisvaikutus lapojen etureunoissa kuluttaa lapoja, jolloin niistä irtoava materiaali joutuu hallitsemattomasti luontoon ja edelleen vesistöihin. Lapojen etureunan eroosiota talviolosuhteissa on tutkittu vain vähän. Se olisi syytä selvittää uudessa YVAssa, sillä tällä korkeudella lapojen jäätyminen on luonnollinen ilmiö talvella. On selvitettävä, onko olemassa vaihtoehtoisia pinnoitteita/lapamateriaaleja, joiden käyttö ehkäisee materiaalin syöpymistä ja irtoamista.

Perusteet, joilla muutosta vaaditaan

MRL:n 171 §:n mukaan poikkeamista ei saa myöntää, mikäli se johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muuten aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Selvitykset ovat sen verran puutteelliset, ettei riittävällä tarkkuudella pystytä arvioimaan, ovatko muutokset merkittäviä. Yhteisvaikutuksia lähialueitten vuoden 2016 jälkeen aloitettujen tuulivoima- ja muiden hankkeiden osalta ei ole tutkittu. Ympäristövaikutusten arviointilaissa edellytetään hankkeiden yhteisvaikutusten tutkimista. Vaadimme kaikkien tuulivoimatornien poikkeamislupapäätösten kumoamista lainvastaisina ja YVAN päivittämistä.

E-luokan pohjavesialueiden tilaa ei saa heikentää. Lähteitä koskee vesilain mukainen luonnontilaisen lähteen luonnontilan vaarantamiskielto (VL 2. luku 11 §).

Asianosaisuus

Ylitornion-Pellon Luonto ry on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 193 §) tarkoittama paikallinen ympäristöjärjestö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun edistäminen. Liitteenä Ylitornion - Pellon Luonto ry:n säännöt, joihin on kirjattu yhdistyksen tarkoitus ja jotka PRH on hyväksynyt, sekä yhdistysrekisteriote.

Varamme myös mahdollisuuden täydentää valitusta myöhemmin.

Pellossa 22.5.2023

Ylitornion - Pellon Luonto ry

Seija Piippola
puheenjohtaja

Saara Laivamaa
varapuheenjohtaja

Rajanaapuri
Katriina Koskela
kiinteistötunnus: 854-401-23-22 (Laurinmaa)

Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätös perusteluineen pyydetään lähettämään yhdistyksen sähköpostiosoitteeseen: ylitornio-pello@sll.fi

Liitteet:

Muistutus/huomautus Pellon kunnalle 20.12.2022

wpd:n vastine-huomautuksiin-poikkeamislupa-18.4.2023

Euroopanmajava, sähköposti LUKE 27.9.2018

Ylitornion – Pellon Luonto ry:n säännöt

Yhdistysrekisteriote